

**VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS**

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

2020-11- Nr. (17-2-40 E) R-

Kopija

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai
Informatikos ir ryšių departamentui prie
Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos

DĖL DIREKTYVOS ĮGYVENDINIMO

2019 m. birželio 20 d. patvirtinta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2019/1153, kuria nustatomos taisyklės dėl paprastesnio finansinės ir kitos informacijos naudojimo tam tikrų nusikalstamų veikų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo už jas tikslais ir kuria panaikinamas Tarybos sprendimas 2000/642/TVR (toliau - Direktyva). Kad įgyvendinti Direktyvą, reikalingi Mokesčių mokėtojų registro (toliau - Registras) pakeitimai pagal Vidaus reikalų ministerijos 2020 m. spalio 20 d. organizuoto susitikimo su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – VRM), Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – FM), Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – FNTT), Informatikos ir ryšių departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – IRD) ir Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI prie FM) atstovais (toliau – susitikimas) metu priimtus sprendimus panaudoti IRD informacinėje sistemoje realizuotas funkcijas dėl prašymų su pagrindžiamais duomenimis saugojimo, administravimo užtikrinimo.

Atsižvelgiant į tai, kad Direktyva įsigalioja nuo 2021 m. rugpjūčio 1 d., reikalingi Registro modifikavimo darbai:

- 2-jų žiniatinklio paslaugų (toliau - WS) arba vieno WS su keliais metodais sukūrimas kreipiniams (užklausoms) iš IRD informacinės sistemos ir iš kriminalinės žvalgybos įstaigų, būtinų užklausos parametrų pateikimui ir būtinų duomenų gavimui ir iš Registro, užtikrinant saugų duomenų teikimą ir prieigos valdymą (saugos reikalavimai);
- teikiamų būtinų užklausų duomenų auditavimas Registre (Direktyvoje nustatyti parametrai ir terminai saugojimui);
- Registro atskiros ekraninės formos sukūrimas VMI prie FM saugos pareigūnei institucijų vykdomų užklausų duomenų vertinimams atlikti;

**VALSTYBINĖ
MOKESČIŲ
INSPEKCIJA**

Biudžetinė įstaiga,
Vasario 16-osios g. 14,
LT-01514 Vilnius

Tel. (8 5) 2668 200,
Faks. (8 5) 212 56 04,
El. p. vmi@vmi.lt,
www.vmi.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre,
Kodas 188659752

- užklausų vykdymo ataskaitos pagal institucijas siejant su Direktyvos nuostata į teisę institucijoms gauti tokią informaciją.

[vertinta, kad 2021 metais šiems planuojamiems darbams atlikti reikalinga investicijų suma - 40 000 eurų bei metinius Registro priežiūrai skiriamų asignavimų sumą padidinant 9 000 eurų. Todėl Direktyvos ir į Lietuvos teisės aktus (rengiami pakeitimai) perkeliamų reikalavimų įgyvendinimui bei sprendimų priežiūros vykdymui dėl Registro modifikavimo reikalingos lėšos turi būti nurodytos aiškinamajame rašte.

Taip pat susipažinę su Direktyvos (ES) 2019/1153 ir Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo Nr. VIII-275 2, 3, 7, 11, 14, 15, 16, 22, 252 ir 51 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 51 straipsniu įstatymo projekto atitikties lentele (toliau – Atitikties lentelė), pagal kompetenciją teikiame pastabas bei pasiūlymus.

Primintina, kad susitikimo metu buvo sprendžiami kilę klausimai su Direktyvos įgyvendinimu ir buvo priimtas sprendimas, kad IRD pateiks galimą sprendimą dėl duomenų gavimo iš VMI prie FM valdomo sąskaitų registro.

IRD atstovė el. laišku pateikė tokią poziciją:

„Kompetentingos ikiteisminio tyrimo institucijos užklausas į nacionalinį centralizuotą banko sąskaitų registrą - Mokesčių mokėtojų registrą (valdomas Valstybinės mokesčių inspekcijos) galėtų vykdyti per Integruotą baudžiamojo proceso informacinę sistemą (IBPS), kur yra kaupiama informacija apie ikiteisminio tyrimo veiksmus, rengiami ir saugomi procesiniai dokumentai. IBPS audituoja naudotojų veiksmus ir užklausas, be to, užklausoje VMI galėtų būti teikiami reikiami parametrai pagal direktyvos 6 str., tokiu būdu ši sąsaja užtikrintų, kad VMI savo pusėje galėtų kaupti reikiamą informaciją pagal 6 str., tiek direktyvos 19 straipsnio įgyvendinimui IBPS galėtų sukaupti ir pateikti statistinę 3 d. b ir c punktuose nurodytą informaciją (nuteistųjų asmenų skaičių reikėtų skaičiuoti pagal įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų asmenų registre esančius duomenis). Šiuo metu tokios sąsajos nėra, todėl IBPS - MMR sąsajos kūrimui pagal Direktyvos 19 str. d punktą Vidaus reikalų ministerijos „IT išteklių išlaidos“ preliminariai sudarytų 30 tūkst. eurų. Toks poreikis turėtų atsirasti aiškinamajame rašte.

Atkreipiame dėmesį į tai, kad pagal direktyvą nėra aiškūs statistikos rinkimo principai - per metus ikiteisminiai tyrimai gali būti neužbaigti, todėl reikėtų išsiaiškinti, ar turi būti skaičiuojama kalendorinių metų imtyje, ar laikotarpyje nuo direktyvos įsigaliojimo datos“.

VMI prie FM tokiam sprendiniui neprieštarauja, tačiau manytina, kad Atitikties lentelė turėtų būti tikslinama pagal susitikime priimtus sprendimus, atitinkamai numatant procesą, kuris bus įgyvendinimas IRD ir VMI prie FM. Pažymime, kad nuo Atitikties lentelėje numatytų įgyvendinimo priemonių atitinkamai skirsis ir VMI prie FM pasiruošimo (informacinių sistemų pakeitimų darbų) imtis.

Atitikties lentelėje minima, kad „Pagal Direktyvos (ES) 2015/849 32a straipsnio 1 dalį sąskaitų, seifo kamerų nuomos informacija kaupiami Mokesčių mokėtojų registre, kurio valdytojas yra Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau - VMI)“. VMI prie FM informuoja, kad Atitikties lentelėje minima, kad visi duomenys kaupiami VMI prie FM, tačiau informuojame, kad VMI prie FM gauna tiesiogiai iš finansų rinkos dalyvių informaciją apie atidarytas ir uždarytas visų rūšių sąskaitas, atstovus, naudos gavėjus, seifo kamerų nuomą, o apie Lietuvos Respublikos juridinių asmenų naudos gavėjus informaciją gauna Juridinių asmenų dalyvių informacinė sistema (toliau – JADIS). Todėl tik atlikus JADIS darbus (kiek VMI prie FM yra žinoma planuojama atlikti visus darbus iki 2021 m. vasaros), VMI prie FM disponuos šia informacija, taip pat atlikus sąsajos darbus tarp JADIS ir Registro. Pažymėtina, kad atitinkamai turi būti keičiami ir Mokesčių mokėtojų registro nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. rugsėjo 6 d. nutarimu Nr. 1059 Dėl mokesčių mokėtojų registro įsteigimo ir jo nuostatų patvirtinimo. Neatsižvelgiant į tai, šiame punkte (2 straipsnio įgyvendinimas) Direktyvos įgyvendinimo būklė pažymėta kaip „visiška“. Analogiškos pastabos ir dėl kitų Atitikties lentelės punktų, kur nurodyta, jog Direktyvos nuostatas įgyvendina Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 55 straipsnis.

Taip pat mokesčių administratoriui ypatingai svarbu turėti baigtinį sąrašą institucijų, kurie kreipsis tiesiogiai į VMI prie FM, kadangi pagal sutartą modelį į VMI prie FM turi kreiptis tik tos institucijos ir tais atvejais, kai bus vykdoma žvalgyba, nepradėjus ikiteisminio tyrimo. Manome, kad toks sąrašas turėtų būti patvirtintas teisės aktu. Visos kitos institucijos ikiteisminio tyrimo metu teiks užklausas per minėtą IRD atstovo IBPS.

Taip pat VMI prie FM kyla abejonė, ar Direktyvos nuostatos gali būti įgyvendinamos sutartimis, t. y. Atitikties lentelėje minima, kad tam tikros Direktyvos nuostatos bus įgyvendintos VMI prie FM sudarius duomenų teikimo sutartis su tam tikromis institucijomis. VMI prie FM nuomone, Direktyvos nuostatos visų pirma turėtų būti perkeltos į teisės aktą, kurio pagrindu atsirastų teisinis pagrindas keisti duomenų teikimo sutartis.

Atitikties lentelėje numatyta, kad „Registracijos įrašus reguliariai tikrina centralizuotiems banko sąskaitų registrams skirti duomenų apsaugos pareigūnai“. VMI prie FM nuomone, tą privalo daryti kiekvienos institucijos duomenų apsaugos pareigūnas, kadangi mokesčių administratoriaus duomenų apsaugos pareigūnas neturės kompetencijos vertinti, ar tikrai užklausos yra vykdomos, atliekant tam tikras kitų institucijų funkcijas, nes tos institucijos turi savo specifiką. Be to, VMI prie FM - tai mokesčių administravimo institucija ir manome, kad mokesčių administratoriaus duomenų apsaugos pareigūnas neturėtų domėtis ikiteisminiais tyrimais, žvalgyba ir kitais dalykais. Siekiant užtikrinti duomenų apsaugą, manome, kad tikslingiausia, jog kiekvienos institucijos duomenų apsaugos pareigūnas vertintų duomenų gavimo teisėtumą. Taip pat ne VMI duomenų apsaugos pareigūnas turėtų organizuoti mokymus visoms institucijoms. Tą turėtų daryti kiekviena institucija.

Taip pat nėra aišku, koks procesas bus numatytas, kai kreipsis užsienio valstybių finansinės žvalgybos padaliniai. Todėl manytina, šis klausimas turi būti išspręstas Atitikties lentelėje, kad kiekviena institucija jau žinotų savo funkcijas. Manytina, kad bendradarbiauti su kitais finansų žvalgybos padaliniais turėtų FNTT.

Atkreipiame dėmesį, jog sąskaitų ir susijusių naudos gavėjų informacija bus Registro (ne VMI prie FM informacinių sistemų) dalis, tai dėl užklausų duomenų (susitikimo metu su institucijomis akcentuota, kad užklausa nėra tapatu kompetentingų institucijų prašymams) auditavimo nustatytą laikotarpį, reikėtų tikslinti Mokesčių mokėtojų registro nuostatus, kurie patvirtinti finansų ministro.

Papildomai atkreipiame dėmesį, kad minėto susitikimo metu buvo nuspręsta, kad IRD užklausas į sąskaitų registrą vykdys per IBPS, todėl atitinkamai jie turėtų kaupti statistinę informaciją taip, kaip tai numatyta Direktyvoje, o VMI prie FM būtų atsakinga tik už statistinę informaciją apie užklausas vykdant žvalgybą.

Pagarbiai,
Viršininė

Edita Janušienė

Loreta Vidzickė, tel. (8 5) 268 7548, el. p. Loreta.Vidzicke@vmi.lt
Kastytis Lazauskis, tel. (8 5) 2687 823, e. p. K.Lazauskis@vmi.lt
Romas Karmaza, tel. (8 5) 2668 209, e. p. R.Karmaza@vmi.lt
Jūratė Karpavičienė, tel. (8 5) 2194 261, e. p. Jurate.Karpaviciene@vmi.lt